

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS

Mokinių užsienio kalbos mokymosi pasiekimų gerinimas: nuo B1 iki B2

Dr. Rita Juknevičienė
Vilniaus universitetas

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Planas

1. B1 ir B2 kalbos vartotojas:

- skirtumai, gebėjimai ir siekiniai.

2. B1 ir B2 lygiai pagal atskirus gebėjimus:

- skaitymas, klausymas, rašymas, kalbėjimas;
- ugdymo būdai ir patirtys.

Užsienio kalbų mokymas

(„Vidurinio ugdymo bendrosios programos: kalbos“)

- Trys ET mokėjimo lygiai:
  - Į A2 orientuotas kursas: elementari užsienio kalbos komunikacinė kompetencija siaurame asmeninio gyvenimo situacijų kontekste.
  - Į B1 orientuotas kursas: užsienio kalbos komunikacinė kompetencija viešajame ir asmeniniame gyvenime.
  - Į B2 orientuotas kursas: platesniame viešojo bei asmeninio gyvenimo situacijų kontekste.

Palyginkime su C lygiais

(„Metmenys“, 45 psl.)

- C1 lygio vartotojas:
  - komunikuoja visuomeniniais, akademiniais ir profesiniais tikslais.
- C2 lygio vartotojas:
  - spontaniškai, visiškai laisvai ir tiksliai perteikia reikšmės niuansus net ir sudėtingesnėse situacijose.

Vidurinio ugdymo tikslai

Trys lygiai:

- PATENKINAMAS (orientuojamas į B1)
- PAGRINDINIS (orientuojamas į B2.1)
- AUKŠTESNYSIS (orientuojamas į B2.2)

Iš „Metmenų“

Aptartys	Lygis
Geba bendrauti daugelyje numatomų kasdienio gyvenimo situacijų	B1
Geba pakankamai spontaniškai ir laisvai bendrauti žodžiu ir raštu	B2
Geba apibūdinti patirtį ir įvykius, svajones, viltis, norus	B1
Geba kurti aiškų, detalų tekstą daugeliu temų ir paaiškinti savo požiūrį svarstomais klausimais	B2
Geba kalbėtis ir pasiekti tai, ko nori	B1
Trumpai papasakoja nutikimą, pokalbį, pasako savo nuomonę	B1+
Geba kalbėti natūraliai, sklandžiai ir veiksmingai	B2
Išsitaiso klaidas, jei supranta suklydęs ir jei dėl to kilo nesusipratimų	B2
Įtikinamai vartodamas kalbą gali derėtis ir aiškiai apibrėžti, iki kiek gali nusileisti	B2+

Palyginkime

B1	B2
Gramatika iš esmės vartojama gerai, žinomuose kontekstuose bendraujama pakankamai taisyklingai	Gramatika vartojama gerai, gali pasitaikyti nesisisteminių klaidų, suklydus pasitaisoma
Gerai vartojamas pagrindinis žodynas, bet susidūrus su nežinomomis situacijomis pasitaiko didesnių klaidų	Žodynas iš esmės vartojamas taisyklingai; jei pasirenkamas netinkamas žodis, komunikacijos tai netrikdo

Kai kurie probleminiai dalykai

- Sociolingvistinė kompetencija ARBA
- Kalbos stilius ARBA
- Registras

Ką geba ir ką gali gebėti B1 ir B2 lygio mokiniai?

Sociolingvistinė kompetencija

Su oficialesniu ar familiaresniu registru turėtų būti susipažįstama po tam tikro laiko, galbūt skaitant skirtingų tipų tekstus, ypač romanus, ir pirmiausia turėtų būti įgyta recepcinė kompetencija. (BEKM 2008: 160)

Sociolingvistinė kompetencija

Manoma, kad **nuo B2 lygio** kalbos vartotojai jau geba tinkamai reikšti savo mintis tokia kalba, kuri yra sociolingvistiškai derinama prie pokalbio situacijų bei pašnekovų, ir **pamažu įgyja gebėjimą dorois su kalbos variantais**, geriau suvokti ir vartoti skirtingus registrus bei idiomias. (BEKM 2008: 161)

Sociolingvistinė kompetencija

Reikia būti atsargiems vartojant oficialesnius arba familiaresnius registrus, nes dėl netinkamo jų vartojimo žmogus gali būti neteisingai suprastas ar pajuoktas. (BEKM 2008: 160)

Palyginkime

B1

Geba reikšti daug komunikacinių intencijų ir į jas reaguoti, vartodamas **patį įprasčiausią neutralų registrą**. Išmano pagrindines mandagumo normas ir elgiasi pagal jas. Suvokia esminius tikslinės ir gimtosios bendruomenės papročių, elgsenos, nuostatų, vertybių bei įsitikinimų skirtumus ir jų paisyti.

B2

B2+
Geba išreikšti mintis pasitikėdamas savimi, aiškiai ir mandagiai **ties oficialiuoju, ties neoficialiuoju kalbos registru**, atsižvelgdamas į situaciją ir joje dalyvaujantį asmenį.

B2

Geba palaikyti santykius su gimtakalbiais nenoromis jų nejuokindamas, neerzindamas, nereikalaudamas, kad šie su juo elgtųsi kitaip nei su gimtakalbiu. Geba tinkamai reikšti mintis ir išvengti didelių formulavimo klaidų.

Ką tai reiškia?

- B1 lygio mokinys neturi pakankamai žodyno, kad gebėtų kaitalioti stilių (nuo formalaus iki draugiško).
- B2 lygio mokinys atpažįsta skirtingus stilius ir geba jų laikytis kalbėdamas, bet nebūtinai moka tą daryti rašydamas.

Pratimas

- Išreikškite šią komunikacinę intenciją anglų/rusų/vokiečių/prancūzų kalba skirtingais stiliais:

Kitą mėnesį mūsų mieste vyks teatro festivalis. Kviečiu tave atvykti.

Dar vienas sudėtingesnis klausimas

- Kalbos rišlumas (koherencija ir kohezija)
  - Koherencija – turinio loginis rišlumas, kalbėjimas ar rašymas nenukrypstant nuo pasirinktos temos.
  - Kohezija – teksto junglumas, kalbėjimas ar rašymas veiksmingai siejant mintis.

Palyginkime

A2	B1	B2
Geba vartoti dažniausius jungiklius (<i>ir, bet, todėl, kad</i>) paprastiems sakiniams sieti, kad papasakotų kokį nors atsitikimą ar ką nors paprastai apibūdintų.	Geba jungti trumpesnius, paprastus pavienius elementus į rišlią grandininę minčių seką.	B2+ Geba veiksmingai vartoti įvairius teksto siejimo žodžius, kad aiškiai parodytų minčių sąsajas. B2 Jungdamas sakinius į aiškų rišlų diskursą, ribotai vartoja jungiklius, tačiau mintis sieja jungiamaisiais žodeliais, pabrėždamas svarbesnes mintis

Terminija

- „teksto siejimo žodžiai“
  - labai platus terminas, apimantis ir paprastus jungtukus (*but, and, or*), ir sudėtinius jungtukus (*as regards, as long as*), ir kitas jungiamąsias frazes (*first of all, at the same time, on the other hand*).
  - Angliški atitikmenys iš CEFR: *cohesive devices, connectors* (konektoriai), *linking words* – vieningos terminijos nesilaiko net ir angliško teksto autoriai.
  - Diskurso žymikliai (angl. *discourse markers*) yra dar platesnis terminas, nes be teksto kohezijos žodžių apima ir požiūrio raiškos žodžius (*of course, naturally, actually*). Pavyzdžių galima rasti Swan (2005) „Practical English Usage“.

Mokymo(si) proceso gerinimas

KALBINĖS VEIKLOS IR LYGIAI

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Iš naujojo programų aprašo

Ugdymo kokybės tobulinimo kryptys (2 psl.):

- „kartu su mokiniais kurti jiems aktualų ir prasmingą, jų poreikių ir talentų įvairovei atvirą (...) ugdymo turinį“
- „kurti sąlygas personalizuotam, autentiškam, savivaldžiam mokinių mokymuisi“
- „ugdymą(si) grįsti realių situacijų tyrinėjimu, problemų sprendimu, praktiniu žinių taikymu“

B1 ir B2

SKAITYMO GEBĖJIMAI

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Iš „Metmenų“

Aptartys	Lygis
Tekstai apie kasdienį gyvenimą, parašyti dažna leksika Supranta, kai aprašomi įvykiai, jausmai ar norai	B1
Straipsniai ir pranešimai apie šiuolaikines problemas, kuriuose reiškiamos įvairios autorių pažiūros Geba suprasti šiuolaikinius prozos kūrinius	B2

Kokius tekstus (be vadovėlio) siūlome skaityti šių lygių mokiniams?

Ką skaito paaugliai?

- Tekstai internete:
  - Socialinių tinklų įrašai
  - Naujienų portalai (sporto, meno, pramogų pasaulio naujienos).

B1 ir B2

KLAUSYMO GEBĖJIMAI

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Iš „Metmenų“

Aptartys	Lygis
Aiški bendrinė kalba Žinomi įvykiai Daugelis radijo ar TV pranešimų apie einamuosius įvykius Laidos apie dominančius dalykus, kai kalbama gana lėtai	B1
Išplėtota kalba ir paskaitos Samprotavimai, jei kalbama gerai žinoma tema Dauguma TV naujienų ir laidų apie einamuosius įvykius Dauguma filmų, kai kalbama bendrine kalba	B2

Kaip ugdome šiuos gebėjimus?
 Ką siūlome savo mokiniams?

B1 ir B2

RAŠYMO GEBĖJIMAI

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Iš „Metmenų“

Aptartys	Lygis
Paprastas rišlus tekstas žinomomis temomis Asmeninis laiškas Savo įspūdžių ar patirčių aprašymas	B1
Aiškus, smulkus tekstas apie daugelį dalykų Esė ar pranešimas Laiškai apie įvairius dalykus Informacijos perteikimas, argumentavimas, požiūrio raiška	B2

Kaip ugdome šiuos gebėjimus?

B1 ir B2

KALBĖJIMO GEBĖJIMAI

Iš „Metmenų“

Aptartys	Lygis
Pasakojimas apie savo svajones, planus, sakiniai jungiami paprastais jungikliais Filmo ar knygos turinio atpasakojimas Nuomonė apie matytą įvykį / filmą ar skaitytą knygą Įsitraukimas į pašnekesį be pasirengimo	B1
Aiškus ir smulkus pasakojimas Požiūrio paaiškinimas, nurodant pranašumus ir trūkumus Laisvas ir spontaniškas kalbėjimas ir diskusija, nesunkiai susikalbama su gimtakalbiais	B2

Kaip ugdome šiuos gebėjimus?

Šaltiniai

- Europos Taryba. 2008 [2001]. *Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys*. Vilnius: Firidas.
- ŠMM. Vidurinio ugdymo bendrosios programos: kalbos. Prieiga: <http://www.smm.lt/web/lt/smm-svietimas/svietimas-vidurinis-ugdymas>